

или поврежденных ценностей. Из всего сказанного следует, что перевозчик остается незащищенным, если пассажир берет с собой в дорогу ценные вещи, имея доказательства их стоимости.

Положение российского воздушного перевозчика при перевозках, не подпадающих под международные конвенции, усугубляется тем, что согласно ст. 118 ВК РФ на нем лежит бремя доказывания отсутствия его вины в данном событии (согласно ВК РФ «перевозчик несет ответственность за сохранность находящихся при пассажире вещей, если не докажет, что утрата, недостача или повреждение (порча) этих вещей произошли вследствие обстоятельств, которые перевозчик не мог предотвратить и устранение которых от него не зависело, либо умысла пассажира».)

Из формулировки ст. 118 ВК РФ видно, что она в основном заимствована из ст. 796 ГК РФ. Однако трудно понять, с какой целью приводится ссылка на умысел пассажира в качестве основания освобождения перевозчика от ответственности. Ведь обычно перевозчик освобождается от ответственности за перевозимое пассажиром имущество в той степени, в какой причинению вреда содействовала вина потерпевшего. Понятие и принципы смешанной вины общеизвестны. Так, например, в соответствии со ст. 20 Монреальской конвенции, если перевозчик докажет, что вред был причинен или его причинению способствовали небрежность, неправильное действие или бездействие лица, требующего возмещения, перевозчик полностью или частично освобождается от ответственности в той мере, в какой такое действие или бездействие причинили вред. Правило этой статьи

применяется ко всем положениям Конвенции об ответственности, включая даже ответственность за причинение вреда жизни и здоровью пассажира, не говоря уже об ответственности за его незарегистрированный багаж и личные вещи. Норма похожего содержания предусматривается ст. 21 Варшавской конвенции.

Подводя итог рассмотрению вопроса об ответственности перевозчика за вещи, находящиеся при пассажире, следует отметить крайнюю несбалансированность ее правового регулирования. Во всяком случае ставить российского перевозчика и пассажира на внутренних линиях в худшее положение, чем при международных перевозках, как это делает ВК РФ в данном вопросе, вряд ли справедливо. Полагаем, что в ВК РФ должны быть внесены соответствующие изменения.

Концепция Монреальской конвенции, призванная максимально ускорить и упростить процесс разрешения претензионных споров и судебных разбирательств, а главное, сократить их количество и в то же время охранять перевозчика от чрезмерно высокой ответственности при международных авиаперевозках, не противопоказана, на наш взгляд, и для внутренних российских перевозок. Использование международного опыта правового регулирования ответственности авиаперевозчика, по нашему мнению, не только отвечало бы интересам российских граждан и товаропроизводителей, но и способствовало бы развитию воздушного транспорта, иностранного туризма, вхождению российской экономики в мировой цивилизованный рынок. Полагаем, что ратификация Россией Монреальской конвенции 1999 г. могла бы стать важным шагом в этом направлении.

ЛИТЕРАТУРА

1. Гражданский кодекс РФ (часть вторая) от 26.01.1996 г. № 14-ФЗ (ред. от 08.05.2010 г.) // Собрание законодательства РФ, 29.01.1996, № 5, ст. 410. 2. Воздушный кодекс РФ от 19.03.1997 г. № 60-ФЗ (ред. от 18.07.2009 г.) // Собрание законодательства РФ, 24.03.1997, № 12, ст. 1383. 3. Брагинский М. И., Витрянский В. В. Договорное право. Книга четвертая. Договоры о перевозке, буксировке, транспортной экспедиции и иных услугах в сфере транспорта. – М.: Изд-во Статут, 2004. – 910 с. 4. Садиков О. Н. Договор международной перевозки пассажиров, багажа и

грузов // Международное воздушное право. Кн. 2. – М., 1981. – 286 с. 5. Конвенция для унификации некоторых правил международных воздушных перевозок (заключена в г. Монреале 28.05.1999 г.) // Справочно-правовая система «Консультант Плюс». 6. Приказ Минтранса РФ от 28.06.2007 г. № 82 (ред. от 08.10.2008 г.) «Об утверждении Федеральных авиационных правил «Общие правила воздушной перевозки пассажира, багажа, грузов и требования к обслуживанию пассажиров, грузоотправителей, грузополучателей»» // Российская газета, 10.10.2007, № 225.

Тараненко С. М.

*к. ю. н., доцент кафедри інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін
Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького (Україна)*

ПРО ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.

Проблеми захисту інтелектуальної власності на сьогодні займають одне з найголовніших місць в економічній політиці

розвинутих країн світу. Світовий досвід свідчить, що прибутки від раціонального використання інтелектуальної власності

можуть поповнювати державний бюджет майже на третину. Тому і не дивно, що вони стали уже не просто юридичними чи комерційними поняттями, а швидше політичною проблемою, пов'язаною з економічною безпекою держави, і вимагають стратегічних підходів до їх розв'язання.

Слід підкреслити, що дослідженням проблемних питань щодо охорони і захисту прав інтелектуальної власності займалися як російські, так й українські вчені – правники. До останніх можна віднести таких вчених як О.В. Дзера, О.А. Підпригора, Є.О. Харитонов, О.П. Орлюк, О.Д. Святоцький та інші.

Разом із тим аналіз згаданих досліджень певною мірою висвітлює проблеми, що мають місце у системі правової охорони права інтелектуальної власності. І в цілому зазначена система працює на благо України її інтерсів [1, 13]. В той же час такої оцінки не можна дати системі захисту права інтелектуальної власності.

Про систему захисту прав інтелектуальної власності як сукупності правових заходів із забезпечення непорушності права інтелектуальної власності, як єдиної цільної, взаємоузгодженої системи говорити не доводиться а відповідно надійного і ефективного захисту прав інтелектуальної власності поки що немає [2, 6].

На думку експертів створенню в Україні ефективної системи захисту інтелектуальної власності перешкоджає насамперед недосконалість правової системи держави у цій сфері. Хоча у 2003 р. Верховна Рада України прийняла Цивільний кодекс, який в цілому врегулював основоположенні відносини у сфері інтелектуальної власності. Проте даний концептуальний нормативний акт до кінця не відповідає принципам системності та комплексності і допускає можливість деталізації положень щодо захисту інтелектуальної власності іншими законами і нормативно – правовими актами. Однак слід зазначити, що на сьогоднішній день сферу захисту інтелектуальної власності регулюють приблизно 40 законів і близько 100 підзаконних актів, що знижує їх ефективність за рахунок наявності цілого ряду неоднозначностей, суперечностей і невирішених проблем. Слабкість і мало ефективність системи захисту права інтелектуальної власності також сприяє неправомірному відтворенню і використанню її об'єктів [3, 28-30].

Певна категорія осіб крадуть чужі об'єкти інтелектуальної власності і використовують у своїх інтересах без дозволу їх власників і без виплати їм належної винагороди. А це в свою чергу означає, що такі «підприємці» не сплачують державі належних податків [4, 8]. Масштаби порушення прав інтелектуальної власності зростають з року в рік, гальмують розвиток економіки та відлякують інвесторів. Так, на думку адвоката Дмитра Гузія який

спеціалізується на захисті майнових прав на винаходи, торговельні марки і твори мистецтва зазначає, що стикається із тим, що державна система реєстрації та захисту права власності в Україні працює вкрай неефективно. Немає жодних розробок у цій сфері.

З-поміж інших проблем цієї сфери він називає недосконалість законодавства в якому механізми стягнень коштів за реєстрацію права власності, на його думку, виписані краще, аніж захист цього права. Про це свідчать і дані Рахункової палати Верховної Ради України яка встановила розкрадання коштів у сфері оформлення прав інтелектуальної власності на суму 16 мільйонів гривень у 2009 р. Тоді як увесь обсяг зборів за її реєстрацію – 30 мільйонів. Про безлад у цій сфері розповідає і дослідник інтелектуальної власності Петро Крайнев де він пояснює, що за нашими законами рейдерів легко захопити чужу інтелектуальну власність. Для прикладу, маємо шість патентів на один і той самий пристрій – систему розсування дверей. Держава діє як ЖЕК: взяла гроші, видала довідку, і все. Немає жодної експертизи під час патентування, а потім власник патенту судиться з усіма українськими підприємцями, які використовують більш ніж півстоліття відомі у світі технології і стягує з них за це гроші, як за власний винахід. Сьогодні трапляється немало ділків, яких приваблює прибуток без будь – яких витрат, зокрема це «піратство». В той же час не можна стверджувати, що в Україні не ведеться боротьба з цим лихом.

Лише у Донецькій області відділ по боротьбі з порушеннями у сфері інтелектуальної власності та комп'ютерних технологій УДСБЕЗ ГУ МВС України за поточний рік виявив 193 адміністративних та 42 карних злочинів. Із загальної кількості правопорушень, 12 карних справ, виявлених за останній рік, завдали значної шкоди правовласникам, котра складає 100 тисяч гривень, виявили 3 підпільних цехи, що тиражували контрафактні диски відзначив Д. В. Разниця заступник начальника відділу. Керівник департаменту захисту інтелектуальної власності «Майкрософт Україна» Юрій Омеляченко розповів, що у східному регіоні України, зокрема у Донецьку та області, показник поширення некомерційного ПЗ є досить високим – програма Microsoft «таємний покупець» виявила, що найбільш високий рівень пропозиції піратських продуктів – у сервісних центрах та компаніях, що реалізують комп'ютерну техніку – 34% і 45% відповідно. Державний інспектор департаменту інтелектуальної власності МОН України у Донецькій області С.С. Наливайко у своєму виступі під час зустрічі з підприємцями регіону та журналістами яка відбулася 29 квітня 2010 року і присвячена дню інтелектуальної власності наголосив на тому, що «зниження»

рівня піратства до 34% – середньоєвропейського рівня дасть збільшення внеску індустрії програмного забезпечення у ВВП до 632 млн. доларів на рік.

Слід визнати, що ще гірша ситуація склалася у Одеській області де показник поширення неліцензійного ПЗ на порядок вищий, у порівнянні з іншими регіонами України. Так, в рамках програми «таємний покупець», проведеної за ініціативи Microsoft, при відвіданні 67 точок в Одесі було виявлено найвищий рівень пропозиції піратських продуктів у сервісних центрах – 67%, значно нижчий показник – у роздрібних точках продажу – 26%. Серед об'єктів інтелектуальної власності комп'ютерні програми (або, як їх ще називають – програмне забезпечення або програмні продукти) вважаються одним з найбільш вразливих з огляду порушення прав на них. Найбільш типовими формами комп'ютерного піратства є: виготовлення і розповсюдження контрафактних носіїв з копіями програмних продуктів; інтернет – піратство – надання доступу до неліцензійних копій програмних продуктів з використанням мережі загального доступу Інтернет; відтворення неліцензійного ПЗ на персональних комп'ютерах кінцевими користувачами, включаючи випадків встановлення більшої кількості копій, ніж це передбачено умовами ліцензійної угоди тощо. До сказаного варто додати а яку шкоду спричиняє піратство державі: по – перше ІТ – індустрія галузь стратегічного значення в сучасному світі, розвиток якої зупиняє саме піратство, позбавляючи її як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій; по – друге втрата Україною своїх вітчизняних фахівців, які не можуть бути забезпечені гідними умовами праці на батьківщині та вимушені працювати за кордоном; в – третє втрачені можливості росту економіки (у розвинутих країнах частка інтелектуальної власності у ВВП складає до 12%), фінансові втрати, технологічне відставання від інших держав.

Досить розгалужений масштаб «піратства» свідчить про те, що система захисту права інтелектуальної власності в Україні за сучасних умов далека від досконалості [5].

Теж само можна сказати і про піратські CD / DVD диски. Так на піратському CD відсутній логотип звукозаписуючої компанії; спеціальні ідентифікаційні коди знищені (затерті); низька якість поліграфічних зображень, дуже часто використання лише двох кольорів; помилки в

назвах альбомів і виконавців; низька ціна диску; відсутність пластикового футляру; диски і поліграфічні вкладки запаковані окремо. Піратський DVD диск містить низькоякісне покриття лицьової сторони диску, яке може бути стерте; назва фільму неповна або її не повністю видано на диску; помилки правопису; низька якість зображення; правовласник не вказаний, вказаний або вказаний невірно. Відомо, що чимало людей до тепер вважають, що захист інтелектуальної власності питання неоднозначне. Головний аргумент противників визнання і захисту прав інтелектуальної власності в Україні (як «своїх», так і зарубіжних) полягає в тому, що від цього виграють суб'єкти права інтелектуальної власності, а програють споживачі. Та якщо ми допускаємо існування піратства, було б логічно піти далі і відмінити права інтелектуальної власності. Іншими словами, просто не визнавати такі права. До чого все це може призвести? Ринок стає «чорним» і нестабільним, розвиток його стає ненормальним [6, 317-318]. В той же час слід враховувати і той факт, що уклавши у 1994 р. Угоду про партнерство та співробітництво з ЄС, а також вступивши у 2008 р. до СОТ, Україна взяла на себе зобов'язання забезпечити рівень захисту сфери інтелектуальної власності до існуючого в ЄС [7, 4].

На підставі викладеного можна зробити такі висновки:

1. Для удосконалення системи запобігання, виявлення та припинення несанкціонованого використання прав на об'єкти інтелектуальної власності необхідно провести активну роз'яснювальну роботу направлену на зміну стереотипів, що панують у суспільстві, щодо порушення прав інтелектуальної власності.

2. Потребує радикального перегляду єдина система щодо правового захисту права інтелектуальної власності яка має бути підкріплена сильною право- охоронною інфраструктурою в тому числі для забезпечення розгляду як цивільно-правових, так і кримінально-правових правопорушень укомплектуванні необхідної кількості судів з відповідною підготовкою і досвідом.

3. Необхідно визначити єдині методологічні підходи щодо виявлення порушень у сфері інтелектуальної власності та визначення розміру матеріальної та моральної шкоди від дій, що порушують права власника об'єкта інтелектуальної власності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Макода В.С. Правова охорона промислових зразків в Україні: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.03. / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2001, – 190 арк.
2. Макаришева Т. Правильне визначення переліку товарів і послуг позбавить від небажаних колізій // Інтелектуальна власність, – 08.2004. – с. 24-27.
3. Мельник О.М.

- Авторське бачення перспективу розвитку охорони майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 4 – 60 с.
4. Мельников М. Системи захисту авторського права і суміжних прав // Інтелектуальний капітал. – 09.2003. – с. 22-24.
5. Бойченко А. Захист авторського права та

суміжних прав в Україні: удосконалення правового регулювання // Інтелектуальна власність, 2000, № 4, с. 27. 6. Захист прав інтелектуальної власності: досвід Сполучених Штатів Америки. – 3б. документів, матеріалів, статей / За аг. Ред.: О.Д. Святоцького. –

К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 368 с. 7. Захист прав інтелектуальної власності в господарському судочинстві / Вищ. госп. суд України: за заг. ред. В.С. Москаленка. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 384с.

Токарева В.О.

асистент кафедри цивільного права ОНЮА (Україна)

ДЕЯКІ ПИТАННЯ СТРАХУВАННЯ ТИТУЛУ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА

Постанова проблеми. Страхування творів мистецтва, за даними The Wall Street Journal, є одним з найбільш динамічно розвиваючихся сегментів страхового ринку. Динамічне зростання цього виду страхування пов'язано з великою ймовірністю крадіжки цінностей. У базі даних Реєстру зниклих предметів мистецтв (The Art Loss Register), що займається пошуком зниклих та вкрадених творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату, зареєстровано понад 180 000 робіт, про зникнення яких заявили Інтерпол, ФБР, музеї та колекціонери. У списку зниклих творів значаться 572 твори Пабло Пікассо (Pablo Picasso), 169 твір П'єра-Огюста Ренуара (Pierre-Auguste Renoir) і 16 творів Мікеланджело Мерізі да Караваджо (Michelangelo Merisi da Caravaggio). Настільки сумна статистика спонукає підвищенню інтересу, музеїв, виставкових комплексів та приватних колекціонерів, до укладення договорів страхування своїх колекцій.

Стан дослідження. Незважаючи на значну кількість наукових робіт присвячених питанням страхування в Україні, будь-які дослідження присвячені питанням стосовно страхування творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату відсутні.

Не дивлячись на те, що даний вид страхування є зовсім новим та тільки зароджується в Україні, однак є досить розвинутим на ринку страхування США та Європи, тому у роботі використовуються публікації, напрацювання та практичний досвід діяльності зарубіжних страхових компаній.

Виклад основного матеріалу. Як і за загальним умовами страхування майна, договір страхування творів мистецтва передбачає страхове відшкодування від традиційного набору страхових ризиків: пожежа, затока, стихійні лиха, протиправні дії третіх осіб, як крадіжки, пограбування і т.д.

Специфічним ризиком, який притаманний творам мистецтва є сумнівний провенанс (походження) твору або «дефектний титул» (defective title) – коли проданий витвір не має документації, яка підтверджує, що предмет який продає особа беззастережно належить їй. Прикладами є вкрадені предмети образотворчого мистецтва та колекціонування в період Другої Світової Війни між 1939 та 1945 рр., пограбування іракських художніх музеїв під час війни США в Іраку [1].

Загалом, страхування правового титулу (title insurance) є видом страхування, що забезпечує страховий захист від ризику наявності недоліків у правовому титулі на нерухоме майно. Дане страхування передбачає виплату відшкодування на користь власника майна за збитки, що виникають внаслідок таких недоліків. Компанії зі страхування правового титулу (title insurance company) – уповноважені лише на проведення операцій зі страхування правового титулу. Історично такого роду компанії діють на обмеженій території у зв'язку зі специфікою діяльності, обумовленої необхідністю перевірки документів на місці [2].

Однак у 2006 році страховою компанією APIC (ARIS), із головним офісом у Нью-Йорці, було введено конкуруючий страховий продукт – поліс страхування титулу творів образотворчого мистецтва Art Title Protection Insurance (ATPI®). Даний страховий поліс захищає від витрат пов'язаних з дефектним титулом та пов'язаних з цим судовими витратами, захищає власників у випадку, якщо інша сторона висуває претензії щодо законного володіння твором.

Відповідно до умов полісу покриваються тільки картини та скульптури, виключаються культурні артефакти або антикваріат. Та на відміну від полісів компанії Хіскокс, компанією APIC стягується одноразова премія, без франшизи та охоплює термін до тих пір, як страхувальники (або спадкоємці) володіють твором мистецтва. У випадку оспорювання права власності на твір, страховою компанією APIC буде відшкодовано вартість речі або надані послуги щодо захисту інтересів власника речі у суді.

Стосовно творів мистецтва не існує такого поняття, як «ідеальний провенанс», тобто ідеальне походження. Наприклад компанією Хіскокс не приймаються на страхування антикварні предмети дуже сумнівного походження та походження яких у період Другої Світової війни між 1939 та 1945 роки є невідомим.

Одним із відомих прикладів спору є випадок який трапився із продюсером та колекціонером творів мистецтва Стівеном Спілбергом який придбав, в галереї де був постійним клієнтом, картину Нормана Роквелла (Rockwell) за \$ 700 000 та пізніше йому був пред'явлений позов попереднього власника, який стверджував, що в галереї не було права на продаж роботи, тому що вона не мала належних документів. В